

Adviezen Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming

Adviezen: Openbaarmaking

Ministerie: Justitie

Uitgebracht aan: de Minister van Justitie

Commissie: Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ)

Titel: Advies 'Capaciteitstekort TBS-sector en wachttijden passanten'

Datum: 24 oktober 2003

Te verkrijgen: Ministerie van Justitie, Directie Sancties, Reclassering en Slachtofferhulp, H - 1730, tel. 070 3706026

Samenvatting

De Raad heeft in zijn adviezen in de afgelopen jaren reeds vele malen de aandacht gevestigd op het tekort aan bedden capaciteit in de tbs-sector.

WODC-onderzoek naar de ontwikkelingen in de periode 1964- 1997¹ laat zien dat de toename van de tbs-capaciteit in die periode achterbleef bij het aantal tbs-gestelden. Vanaf 1980 neemt het aantal tbs-gestelden geleidelijk toe tot 961 in 1997. Vanaf 1994 komt een jaarlijkse netto toename van meer dan 100 tbs-gestelden voor. De toenemende schaarste aan capaciteit blijkt vooral uit het aantal tbs-passanten: vanaf 1990 is hun aantal verzesvoudigd tot circa 170 in 1997. De gemiddelde wachttijd is over diezelfde periode meer dan verdubbeld tot gemiddeld een jaar in 1997.

Art. 12 lid 1 Beginselenwet tbs (Bvt) bepaalt dat de plaatsing van een tbs-gestelde geschiedt voordat de termijn van terbeschikkingstelling zes maanden heeft gelopen. Het blijkt nu dat in de afgelopen twee jaar gemiddeld meer dan de helft van de tbs-passanten langer dan zes maanden wacht op opname in een tbs-kliniek.

De termijn van zes maanden is, aldus de MvT, gekozen op grond van de overweging dat naast de eerder genoemde termijn van 12 weken ook de voor het selectieonderzoek benodigde tijd, het overleg met de beoogde inrichting van bestemming en de besluitvorming op het departement in aanmerking moeten worden genomen. De Raad constateert dat wachttijden om deze redenen zich niet of nauwelijks meer voordoen nu plaatsing

voornamelijk geschiedt op basis van aselecte toewijzing van tbs-gestelden aan de klinieken. De meest voor de hand liggende conclusie is dan ook dat de wachttijden voor passanten nu grotendeels worden veroorzaakt door het gebrek aan opnamemogelijkheden van de klinieken en niet meer door andere factoren en omstandigheden voorafgaand aan de feitelijke opname.

Ondanks een toename van de opnamecapaciteit in de afgelopen decennia, is deze steeds achtergebleven bij de gedurig toegenomen vraag. Het passantenprobleem is daardoor inmiddels structureel van aard. Dit levert naar het oordeel van de Raad een met een behoorlijke strafrechtspiegeling strijdige situatie op dat rechterlijke uitspraken tot tbs met verpleging van overheidswege slechts met grote vertraging worden tenuitvoergelegd. Noch de individuele noch de maatschappelijke veiligheid wordt door het uitblijven van behandeling gediend.

De Raad constateert dat de individuele schade bij tbs-gestelden – en niet het minst bij de detentieongeschikten onder hen – toeneemt naarmate men langer als passant in een huis van bewaring verblijft. De Raad realiseert zich dat opnamemogelijkheden uiteraard niet uitsluitend door de beschikbare capaciteit worden bepaald.

¹ Bron: WODC-rapport Instroom en capaciteit in de tbs-sector; uitgebracht in 1998.

Accent moet tevens worden gelegd op kwaliteitsverbetering. Het Verbetertraject tbs beoogt daaraan bij te dragen. De aanname dat positieve effecten van dit proces pas na meerdere jaren zichtbaar worden komt de Raad als reëel voor. Effecten van de preklinische interventie op de behandelduur bijvoorbeeld worden ook pas over een periode van vijf tot zes jaar zichtbaar.

Daarop te wachten is naar het oordeel van de Raad, in het licht van de omvang en ernst van de passantenproblematiek niet aanvaardbaar.

De Raad is van oordeel dat in het belang van een goede strafrechtsple-

ging en de rechtspositie van de tbs-gestelden in kwestie, op korte termijn maatregelen genomen moeten worden om de opnamemogelijkheden structureel te vergroten. Hij beveelt dringend aan al het mogelijke te doen om deze structurele maatregelen te treffen.

Adviezen: Openbaarmaking

Ministerie: Justitie

Uitgebracht aan: de Minister van Justitie

Commissie: Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ)

Titel: 'Advies 'Regeling plaatsing en overplaatsing TBS'

Datum: 27 oktober 2003

Te verkrijgen: Ministerie van Justitie, Directie Sancties, Reclassering en Slachtofferhulp, H - 1730, tel. 070 3706026

Samenvatting: geen